

Education and academic article

Dental health education and learning integration

Somtakul Rasri

Lecturer, Senior Professional
Level, Sirindhorn College of
Public Health Phitsanulok
Province

Yolludee Tantasit

Lecturer, Senior Professional
Level, Sirindhorn College of
Public Health Khon Kaen

Thitirat Rasri

Public Health Technical Officer,
Professional Level, Sirindhorn
College of Public Health
Phitsanulok Province

Songsak Suksan

Instruction Practitioner Level
Sirindhorn College of Public
Health Phitsanulok

Klatisak Saelo

Pharmacist, Senior Professional
Level, Sirindhorn College of
Public Health Phitsanulok

Abstract

Sirindhorn College of Public Health Phitsanulok has established a project of learning and academic service integration project for healthy community aiming to integrate learning and academic services in order to provide dental health education to develop healthy behavior at the community. Subjects taught were in the field of health education and behavioral sciences. Dental students were the main knowledge providers of dental health education to 21 students, who were not over 12 years old, at Wat Khao Samo Khlaeng School Rew Siriwat Uppatham, Wang Thong district, Phitsanulok province. The procedures were as follows: 1) survey of related data 2) project writing 3) approval of the project 4) place and equipment preparation 5) implement to health education plan and 6) summary and evaluation. Regarding the results of providing dental health education and learning integration, it was found that 61.9 of the students brushed their teeth two times a day, 28.6 percent brushed more than two times a day, and 9.5 percent brushed every day. About 86 percent of the students received dental services at hospitals or government health care centers. Almost 10 percent of the

students received dental services at private clinics while 4.8 percent of the students never received any dental services.

Approximately 43 percent of students were found to have tooth decay and deep fissures, 28.6 percent had decayed tooth whereas 19.0 percent only had deep fissures. Moreover, 9.5 percent of the students did not have either tooth decay or deep fissure.

Regarding project evaluation, it was found that after dental health education activities, students had higher knowledge, attitude, behavior related to food consumption which affects dental caries than before participating in dental health education activities. Their satisfaction with the activities of integrated learning was at a high level. However, health behaviors should be followed up continuously, such as checking tooth decay, deep fissures, correct tooth brushing, and receiving oral health checkup of the students at health care service centers in order to appropriately assess oral health situation.

Keywords: dental health education; learning integration

บทความทางการศึกษา (Education and academic article)

ทันตสุขศึกษากับการบูรณาการเรียนการสอน

สมตระกูล ราศิริ

วิทยาจารย์ชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

ยลฤดี ตันทสิทธิ์

วิทยาจารย์ชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น

ธิดารัตน์ ราศิริ

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

สงค์ศักดิ์ สุขสันต์

วิทยาจารย์ปฏิบัติการ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

เกียรติศักดิ์ แซ่อิว

เภสัชกรชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลกได้จัดทำโครงการบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการเพื่อชุมชนสุขภาพดี มีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ และเพื่อเป็นการให้ทันตสุขศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในระดับชุมชน ซึ่งได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาสาขาทันตสาธารณสุขเป็นแกนหลักในการให้ทันตสุขศึกษากับนักเรียนในโรงเรียนวัดเขาสมอแครง รื้อศิริวัฒน์อุปถัมภ์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุไม่เกิน 12 ปี จำนวน 21 คน ขั้นตอนมีดังต่อไปนี้ 1.การศึกษาสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 2. การเขียนโครงการ 3. การขออนุมัติโครงการ 4. การจัดเตรียมสถานที่/วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ 5. การดำเนินการตามแผนสุขศึกษา และ 6.การสรุปและประเมินผล

จากการดำเนินทันตสุขศึกษากับการบูรณาการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนร้อยละ 61.9 แปรผันวันละ 2 ครั้ง นักเรียนร้อยละ 28.6 แปรผันวันละมากกว่า 2 ครั้ง และนักเรียนร้อยละ 9.5 แปรผันวันละ 1 ครั้ง นักเรียนร้อยละ 85.7 ไปรับบริการทันตกรรมที่โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ นักเรียนร้อยละ 9.5 ไปรับบริการทันตกรรมที่คลินิกเอกชน และนักเรียนร้อยละ 4.8 ไม่เคยไปรับบริการทันตกรรม นักเรียนร้อยละ 42.9 พบว่ามีฟันผุและมีหลุมร่องฟันลึกนักเรียนร้อยละ 28.6 พบว่ามีฟันผุอย่างเดียว นักเรียนร้อยละ 19.0 พบว่ามี

หลุมร่องฟันลึกอย่างเดียวนักเรียนร้อยละ 9.5 พบว่าไม่มีทั้งฟันผุและหลุมร่องฟันลึก

ในส่วนของการประเมินผลโครงการพบว่า หลังดำเนินกิจกรรมทันตสุขศึกษา นักเรียนมีความรู้ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุสูงกว่าก่อนดำเนินกิจกรรมทันตสุขศึกษา รวมถึงมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในระดับมาก ควรมีการติดตามพฤติกรรมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การตรวจฟันผุ หลุมร่องฟันลึก การแปรงฟันที่ถูกต้อง และการเข้ารับการตรวจสุขภาพช่องปากของนักเรียนกับสถานบริการสุขภาพ เพื่อประเมินสถานการณ์สุขภาพช่องปากได้อย่างเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: ทันตสุขศึกษา; การบูรณาการเรียนการสอน

บทนำ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 7 แห่งเป็นองค์กรในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ประกอบไปด้วย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดชลบุรี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดตรัง และจังหวัดยะลา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุข มี

ภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาสาขาวิชาด้านการสาธารณสุขที่หลากหลาย ได้แก่ สาขาทันตสาธารณสุข สาขาสาธารณสุขชุมชน สาขาสาธารณสุขศาสตร์ และสาขาการแพทย์แผนไทย เป็นต้น เพื่อเป็นการให้บริการด้านสุขภาพ ได้แก่ ด้านการส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสุขภาพ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ได้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์สำหรับนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาทันตสาธารณสุข ชั้นปีที่ 3 ในเทอมต้นของทุกปีการศึกษา โดยในหลักสูตรได้กำหนดให้มีการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน รวมถึงการดำเนินงานสุขศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบกับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญว่า หมู่ 8 บ้านเขาสมอแคลง ซึ่งอยู่เขตพื้นที่ใกล้เคียงกับวิทยาลัยฯ ควรมีความร่วมมือในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพให้ชุมชนมีสุขภาพที่ดี

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลกจึงได้จัดทำโครงการบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการเพื่อชุมชนสุขภาพดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ และเพื่อเป็นการให้ทันตสุขศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในระดับชุมชน^{2,3} ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาลัย คือ ผลิตบุคลากรด้านสุขภาพ รวมถึงกลยุทธ์ สร้างและพัฒนาให้ผู้สำเร็จ

การศึกษาเป็นนักปฏิบัติการที่มีคุณภาพสูง เป็นที่ยอมรับ และเชื่อมั่นจากผู้สำเร็จการศึกษา ชุมชน ประเทศ และอาเซียน อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนรวมถึงสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา^{4,5} ของวิทยาลัย

วิธีการดำเนินงาน

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดการเรียนการสอนในวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ โดยให้นักศึกษาสาขาทันตสาธารณสุข จำนวน 41 คน เป็นแกนหลักในการให้ทันตสุขศึกษากับนักเรียนในชุมชน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนวัดเขาสมอแครงรื้อศิริวัฒน์อุปถัมภ์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การศึกษาสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

นักศึกษาสาขาทันตสาธารณสุข ได้ทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ที่ตั้ง/อาณาเขต ประชากร/ครัวเรือน สภาพทางสังคมและการปกครอง สถานะทางด้านสุขภาพของพื้นที่ สถานะทางสุขภาพของกลุ่มโรคฟันผุ หลุมร่องฟันลึก การแปรงฟัน สถานที่ไปรับบริการทางทันตกรรม ในนักเรียนโรงเรียนวัดเขาสมอแครงรื้อศิริวัฒน์อุปถัมภ์ ได้แก่ นักเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านเขาสมอแครง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่มีอายุไม่เกิน 12 ปี จำนวน 21 คน ตามตารางที่ 1

1.2 การเขียนโครงการ

นักศึกษาสาขาทันตสาธารณสุขทำการสรุปผลจากการสำรวจซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อวางแผนการดำเนินการจัดทำโครงการและกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับทันตสุขภาพ มีการจัดทำแผนการสอนสุขศึกษา การสร้างกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ มีการประชุมวางแผนงาน ในการจัดกิจกรรมทันตสุขศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนวัดเขาสมอแครง กำหนดกลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาสมอแครงและผลที่คาดหวังจะได้รับ ตลอดจนวิธีดำเนินการกิจกรรม

1.3 การขออนุมัติโครงการ

2. การเตรียมสถานที่/วัสดุอุปกรณ์

2.1 การจัดเตรียมสถานที่

2.1.1 ทำการติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียน

2.1.2 การจัดหาสถานที่ที่จะจัดกิจกรรม ได้แก่ โรงอาหารของโรงเรียน

2.1.3 การจัดหาอุปกรณ์ที่จะใช้นำเสนอ พื้นที่ในการทำกิจกรรม

2.2 เตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

การเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทำกิจกรรมและของรางวัล

3. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมให้ความรู้โรงเรียนวัดเขาสมอแครง ตามแผนการสอนสุขศึกษาดังนี้

3.1 ก่อนการเริ่มกิจกรรม มีการให้ทำแบบทดสอบความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ

3.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ ว่าเกิดอย่างไร มีปัจจัยใดที่ทำให้เกิด และวิธีการดูแลสุขภาพในช่องปาก ตลอดจนการแปรงฟันที่ถูกต้อง จากเอกสารประกอบการบรรยาย มีการเรียนรู้แบบถามตอบ

3.3 การให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติในการแปรงฟันอย่างถูกต้อง

3.4 หลังการดำเนินกิจกรรมมีการให้ทำแบบทดสอบความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการบูรณาการเรียนการสอน

4. ขั้นตอนการสรุปและประเมินผล

4.1 การประเมินผลก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรม

4.2 การสรุปผลการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 1 แสดงผลการสำรวจการแปรงฟัน สถานที่รับบริการทางทันตกรรม ลักษณะของฟัน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาสมอแครงรื้อศิริวัฒนอุปถัมภ์

ลำดับคนที่	อายุ	แปรงฟันวันละ	สถานที่ไปรับบริการทางทันตกรรม	การตรวจพบ	
				ฟันผุ	หลุมร่องฟันลึก
1.	8	มากกว่า 2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	ไม่พบ
2.	8	มากกว่า 2 ครั้ง	ไม่เคยไปรับบริการ	พบ	พบ
3.	8	มากกว่า 2 ครั้ง	คลินิกเอกชน	พบ	ไม่พบ
4.	8	2 ครั้ง	ไม่เคยไปรับบริการ	พบ	ไม่พบ
5.	9	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	ไม่พบ	พบ
6.	9	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	ไม่พบ
7.	10	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ
8.	10	1 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ
9.	10	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ
10.	10	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ
11.	10	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	ไม่พบ	พบ
12.	10	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ

ตารางที่ 1 แสดงผลการสำรวจการแปรงฟัน สถานที่รับบริการทางทันตกรรม ลักษณะของฟัน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาสมอแครงรื้อศิริวัฒนอุปถัมภ์(ต่อ)

ลำดับคนที่	อายุ	แปรงฟันวันละ	สถานที่ไปรับบริการทางทันตกรรม	การตรวจพบ	
				ฟันผุ	หลุมร่องฟันลึก
13.	10	1 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ
14.	11	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	ไม่พบ	พบ
15.	11	มากกว่า 2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	ไม่พบ	พบ
16.	11	มากกว่า 2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	ไม่พบ
17.	11	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	ไม่พบ
18.	11	มากกว่า 2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	ไม่พบ	ไม่พบ
19.	12	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	ไม่พบ	ไม่พบ
20.	12	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ
21	12	2 ครั้ง	โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ	พบ	พบ

จากตารางที่ 1 พบว่า การแปรงฟันของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาสมอแครง ที่อยู่หมู่ 8 มีอายุเท่ากับและน้อยกว่า 12 ปี นักเรียนจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง นักเรียนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 แปรงฟันวันละมากกว่า 2 ครั้ง และนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 แปรงฟันวันละ 1 ครั้ง นักเรียนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7 ไปรับบริการทันตกรรมที่โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ไปรับบริการทันตกรรมที่คลินิกเอกชน และนักเรียนจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ไม่เคยไปรับบริการทันตกรรม นักเรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 พบว่า มีฟันผุและมีหลุมร่องฟันลึก นักเรียนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 พบว่า มีฟันผุอย่างเดียว นักเรียนจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 พบว่า มีหลุมร่องฟันลึกอย่างเดียว นักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 พบว่าไม่มีทั้งฟันผุและหลุมร่องฟันลึกตามลำดับ

จากการดำเนินทันตสุขศึกษากับการบูรณาการเรียนการสอน พบว่า

1. การแปรงฟันของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาสมอแคลง ที่อยู่ในหมู่ 8 และมีอายุเท่ากับและน้อยกว่า 12 ปี

นักเรียนจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 แปรงฟันวันละ 2 ครั้ง นักเรียนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 แปรงฟันวันละมากกว่า 2 ครั้ง และนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 แปรงฟันวันละ 1 ครั้ง

2. สถานที่ไปรับบริการทางทันตกรรม พบว่า

นักเรียนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7 ไปรับบริการทันตกรรมที่โรงพยาบาลหรือสถานบริการของรัฐ นักเรียนจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ไปรับบริการทันตกรรมที่คลินิกเอกชน และนักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ไม่เคยไปรับบริการทันตกรรม

3. จากการตรวจโดยการสังเกตในช่องปากพบว่า

นักเรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 พบว่า มีฟันผุและมีหลุมร่องฟันลึกนักเรียนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 พบว่า มีฟันผุอย่างเดียว นักเรียนจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 พบว่า มีหลุมร่องฟันลึกอย่างเดียว นักเรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 พบว่าไม่มีทั้งฟันผุและหลุมร่องฟันลึก

4. จากการสอบถามจากแบบสอบถามก่อนและหลังเกี่ยวกับความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุสามารถสรุปได้ว่า

ตารางที่ 2 แสดงระดับความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ

ระดับความรู้	ก่อน		หลัง	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อย (0 - 6 คะแนน)	4	19.05	0	0
ปานกลาง (7 - 14 คะแนน)	15	71.43	14	66.67
มาก (15 - 20 คะแนน)	2	9.52	7	33.33
รวม	21	100	21	100

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังดำเนินกิจกรรมให้ทันตสุขศึกษา นักเรียนมีระดับความรู้อยู่ในระดับสูงขึ้นกว่าก่อนดำเนินกิจกรรมให้สุขศึกษา

ตารางที่ 3 ระดับทัศนคติก่อนและหลังเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ

ระดับทัศนคติ	ก่อน		หลัง	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่ดี (0 - 20 คะแนน)	4	19.05	0	0
ปานกลาง (21 - 40 คะแนน)	14	66.67	15	71.43
ดี (41 - 60 คะแนน)	3	14.28	6	28.57
รวม	21	100	100	100

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังดำเนินกิจกรรมให้สุขศึกษา นักเรียนมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับสูงขึ้นกว่าก่อนดำเนินกิจกรรมให้สุขศึกษา

ตารางที่ 4 ระดับพฤติกรรมก่อนและหลังเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ

ระดับพฤติกรรม	ก่อน		หลัง	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่ดี (0 - 20 คะแนน)	2	9.52	0	0
ปานกลาง (21 - 40 คะแนน)	15	71.43	15	71.43
ดี (41 - 60 คะแนน)	4	19.05	6	28.57
รวม	21	100	21	100

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังดำเนินกิจกรรมให้สุขศึกษา นักเรียนมีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงขึ้นกว่าก่อนดำเนินกิจกรรมให้สุขศึกษา

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจหลังดำเนินกิจกรรมการบูรณาการเรียนการสอน

ระดับพึงพอใจ	หลัง	
	จำนวนคน	ร้อยละ
ปานกลาง (21 - 40 คะแนน)	2	14.29
มาก (41 - 60 คะแนน)	18	85.71
รวม	21	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับพึงพอใจหลังดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

บทวิจารณ์

จากการบูรณาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจะเป็นวิชาที่กำหนดไว้ในเทอมปลาย เป็นวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนั้น ผู้สอนจึงได้กำหนดพื้นที่ชุมชน หมู่ 8 บ้านเขาสมอแคลง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ในหมู่ 8 เช่นเดียวกับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก โดยโรงเรียนวัดเขาสมอแคลงรั้วศิริวัฒน์อุปถัมภ์ เป็นพื้นที่ที่มีนักเรียนในระดับประถมศึกษา และสอดคล้องกับสาขาวิชาทันตสาธารณสุข ที่ดำเนินการตรวจสุขภาพช่องปากและดำเนินปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก และเหมาะสมกับเวลาและงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงนักเรียนได้ตรวจสุขภาพเบื้องต้น ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ได้ทำข้อตกลงในการพัฒนาสุขภาพในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ใหญ่บ้านหมู่ 8 และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง^{2,3} จึงเป็นที่มาของการเลือกพื้นที่ดำเนินกิจกรรม

ในส่วนของการเรียนการสอน ได้กำหนดใน มคอ 3 และสรุปผลใน มคอ 5^{2,3} ในการดำเนินกิจกรรม มีการชี้แจงกำหนดข้อตกลงกับนักศึกษาก่อนที่จะมีการเรียนการสอน โดยมีการเรียนการสอนภาคทฤษฎีควบคู่ภาคปฏิบัติ ในการศึกษาสถานการณ์สุขภาพในกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับพื้นที่ มีการเรียนการสอนและ

มีการนำเสนอติดตามความก้าวหน้า และซ่อมกิจกรรมสุขศึกษา ก่อนลงพื้นที่ดำเนินการจริงอย่างต่อเนื่อง^{4,5} ให้นักศึกษาได้คิดวางแผนเขียนแผนสุขศึกษา ผลิตนวัตกรรม มีดำเนินการประเมินผล ด้วยตนเอง และลงพื้นที่ เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมดำเนินการกับนักเรียน

ในส่วนของการประเมินการตรวจสุขภาพช่องปาก ภาพรวม พบว่า ยังมีนักเรียนที่มีการแปรงฟันที่ไม่ถูกต้อง ไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ฟันผุ มีหลุมร่องฟันลึก ซึ่งนักเรียนมีความจำเป็นจะต้องได้รับทันตสุขศึกษา ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งนักศึกษาได้เขียนแผนการสอน จัดกิจกรรมทันตสุขศึกษา การแปรงฟันที่ถูกต้อง การไปพบทันตบุคลากร สาเหตุ อาการ วิธีการป้องกันรักษา โรคฟันผุ รวมถึงนำไปประยุกต์กับตนเอง และคนในครอบครัวได้ อย่างไรก็ตามควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยในภาคการศึกษาเทอมต้น ควรมีการติดตามพฤติกรรมสุขภาพ รวมถึงมีการตรวจฟันผุ หลุมร่องฟันลึก การแปรงฟันที่ถูกต้อง และการไปตรวจสุขภาพช่องปากในเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาสมอ แคลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการเปลี่ยนแปลง หากพบปัญหาจะได้มีการดำเนินการทันตสุขศึกษาที่เหมาะสมต่อไป

ในส่วนของการประเมินผลโครงการ พบว่า หลังดำเนินการกิจกรรมทันตสุขศึกษา นักเรียนมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมเกี่ยวกับ

การบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุ สูงกว่าก่อนดำเนินการทันตสุขศึกษา รวมถึงมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในระดับมาก² แสดงถึงการเรียนการสอนบูรณาการกับทันตสุขศึกษา มีความเหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมทันตสุขศึกษา อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาเช่นกัน ได้แก่ ระยะเวลาการลงพื้นที่ยังคงต้องยึดตัวนักเรียนเป็นหลัก^{4,5} จึงไม่สอดคล้องกับเวลาที่นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ว่างจากการเรียนการสอนวิชาต่างๆ จึงต้องมีการแลกเวลาการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถลงไปดำเนินกิจกรรมทันตสุขศึกษากับนักเรียนได้ รวมถึงยังมีกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเรื่องการบริโภคอาหารที่มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุในระดับปานกลาง กิจกรรมทันตสุขศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการติดตามเป็นระยะ ดำเนินออกแบบกิจกรรมทันตสุขศึกษาที่เหมาะสม ไม่เพียงแต่ให้สุขศึกษาอย่างเดียว ควรมีการผลิตนวัตกรรมสุขศึกษามีการฝึกปฏิบัติทันตสุขศึกษาที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยเสริมให้สุขภาพในช่องปากนักเรียนมีสุขภาพที่ดีขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. มหาวิทยาลัยบูรพา. **คู่มือหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี**;2554.
2. สมตระกูล ราศิริและคณะ.**โครงการบริการวิชาการสู่โรงเรียนสุขภาพดีปลอดบุหรี่**.วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดพิษณุโลก;2556.
3. สมตระกูล ราศิริและคณะ.**โครงการบริการวิชาการสู่ชุมชนสุขภาพดีปลอดบุหรี่**. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดพิษณุโลก;2557.
4. สุวิทย์ มูลคำ และคณะ.**เด็กเรียนรู้ด้วยक्रमืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: ทีพีพรินท์;2543.
5. ปานเพชร ชินินทร และวิเชษฐ์ พลายมาศ. **ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานสำหรับอุดมศึกษาไทย** การประชุมวิชาการ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม;2552.